

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. I. Duplici conclusione difficultas proposita resolvitur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

ARTICULUS II.

An potestas ministerialis instituendi sacramenta, & potestas excellentiæ quæ fuit in Christo, homini puro communicari potuerit.

Non procedit difficultas de potestate instituendi sacramenta per propriam auctoritatem, supremam, & independentem, utpote soli Deo propriam, ac proinde non convenientem Christo, ut homini, sed de potestate ex commissione, & de potestate excellentiæ quam Theologi ponunt in humanitate Christi, & quaeritur, an duplex illa potestas, puro homini communicari potuerit? Pro resolutione

10. Notandum primò, quamcumque potestatem instrumentariam gratiæ productivam, non sufficere ut aliquis dicatur causa instituens sacramenta ministerialiter, aliàs quilibet administrans sacramentum, diceretur illud instituere, & nulla esset differentia inter causam instituentem, & utentem, seu applicantem: reliquitur ergo potestas eligendi aliquam rem sensibilem, ad cuius applicationem gratia infallibiliter conferatur, & quæ proinde in certum & infallibile signum gratiæ instituitur.

11. Notandum secundò, potestatem excellentiæ quam Theologi ponunt in humanitate Christi, præter hanc potestatem instituendi sacramenta, seu dandi alicui rei sensibili vim ad infallibiliter significandam & causandam gratiam, adhuc tria alia importare. Primum, quòd ille qui habet talem potestatem, suis actibus mereatur collationem gratiæ per sacramenta. Secundum, quòd in nomine ipsius sacramenta sanctificentur, seu administrantur. Tertium, quòd non sit ita restrictus sacramentis, ut sine illis non possit producere illorum effectum, His præmissis, sit

§. I.

Duplici conclusione difficultas proposita resolvitur.

12. **D**ico primò: Potestas ministerialis instituendi sacramenta potuit homini puro communicari. Ita communiter Thomistæ, Suarez, Valentia, Delugo, & alii, contra Scotum, Durandum, & Vazquem, qui negant talem potestatem posse puræ creaturæ communicari.

Probatur conclusio ratione fundamentali. Potuit Deus facere liberam facultatem puro homini, aliis eo modo quo vellet gratiam conferendi, vel per solum actum internum, vel per externum contractum, aut verbum, vel per quodlibet aliud sensibile signum; sicut humanitati Christi dicitur communicata facultas patrando miracula, & dandi gratiam. Sed ratione huiusmodi facultatis dicendus esset homo ille habere potestatem verè & propriè instituendi ex divina commissione sacramenta: Ergo potestas ministerialis instituendi sacramenta potuit homini puro communicari. Major est certa, nulla enim est per se loquendo major epugnancia in communicanda hac potestate supposito creato, quam naturæ creatæ, qualis est natura humana Christi. Minor verò probatur. Instituire sacramenta nihil aliud est quàm designare externas caeremonias, & res sensibiles, per quas, vel ad quarum præsentiam, infallibiliter detur & significetur gratia: Sed facultas explicata esset potestas ad talem actum

Astrorum Ecclesiæ, sed illi præsupponitur jam facta à Christo Ecclesiæ fundatore. Quæ ratio æque concludit de Apostolis, nam ipsi quoque sunt ministri Ecclesiæ, juxta illud Pauli 1. ad Corinth. 4. Sic nos existimet homo ut ministros Christi, & dispensatores mysteriorum Dei.

Obijciunt primò: Cyprianus sermone de ablutione pedum, non longè à principio, sic ait: Ipse summus sacerdos sui est sacramenti institutor, & auctor, in ceteris homines Spiritum Sanctum habuere Doctorem: Ergo lentit solam Eucharistiam esse immediatè à Christo institutam.

Respondet, Cyprianum per sacramentum Christi intelligere non solam Eucharistiam, sed etiam alia sacramenta; per ly verò in ceteris, intelligere caeremonialia, quæ non à Christo immediatè, sed ab Ecclesiâ fuere instituta, ut explicant Belarminus, Gravina, & alii. Addo, hunc sermonem non esse Cyprianis, sed Auctoris incerti, (subindeque nos ejus auctoritate non premi; ipsosque hæreticos prædicta verba debere interpretari cum illi doceant, non solum Eucharistiam, sed etiam Baptismum, à Christo immediatè fuisse institutum.

Obijciunt secundò: Christus communicavit Apostolis totam auctoritatem quam à Patre accepit, ut colligitur ex verbis illis Christi ad Apostolos: Sicut misit me Pater, & ego mitto vos: Sed Christus habuit potestatem instituendi sacramenta: Ergo & Apostoli, subindeque credibile est eos tali auctoritate utentes, aliquam sacramenta instituisse. Unde initio Ecclesiæ Apostoli conferbant sacramentum Baptismi, in nomine Christi, & non cum forma ordinaria; & sacramentum Confirmationis sine Chrismate, per solam manuum impositionem: sicut & sacramentum Ordinis, sine propria materiâ.

Respondet negando Majorem, licet enim Christus potuerit communicare suis Apostolis potestatem instituendi sacramenta, ut dicemus articulo sequenti, eam tamen de facto non communicavit, sed per seipsum immediatè sacramenta novæ legis instituere voluit, ut illa in majori essent æstimatione, & ob alias rationes, seu congruentias supra adductas. Ad locum verò Scripturæ, qui videtur militare in contrarium, dicendum est, quòd ly sicut non importat omnimodam paritatem, sicut nec in alio loco, ubi Christus alloquens Patrem dicebat, *Rogo Patrem ut unum sint, sicut & nos unum sumus*; constat enim non posse dari tantam, seu tam perfectam unitatem inter fideles, quanta seu quàm perfecta est unitas inter Patrem & Filium. Unde non colligitur ex prædicto loco, quòd Christus Dominus communicaverit suis Apostolis totam auctoritatem quam acceperat à Patre.

Ad illud verò quòd subditur de sacramentis Baptismi, Confirmationis, & Ordinis, dicendum est, illa sacramenta initio Ecclesiæ sub alia forma vel materiâ ab Apostolis fuisse collata, ex speciali dispensatione Christi, propter exigentiam illorum temporum, ipso Christo Domino peculiariter ad id concurrente, non autem conferente potestatem Apostolis, ut sacramenta illa sic instituerent, aut mutarent, ut magis patebit, cum de illis in particulari agemus.

actum, qui enim illam haberet, verè posset instituere signum sensibile, ad hoc ut cauteretur gloria, ut ejus præsentiam infallibiliter cauteretur gloria, ut constaret. Ergo &c.

13. Confirmatur hæc ratio, & simul Adversariorum responsioni aditus præcluditur. Quamvis ut purus homo dicatur habere potestatem delegatam instituendi sacramenta, non sufficiat quod ex pluribus actionibus possit aliquas determinare, quibus non ipse, sed Deus imponat virtutem ad significandam gratiam, ut fiebat in lege naturæ, si tamen haberet talem facultatem ratione ejus posset, si vellet, alicui signo sensibili imponere virtutem ad illam significationem, diceretur eo ipso præcisè posse verè & propriè sacramenta instituere: Sed Deus faciendū puro homini facultatem sanctificandi alios eo modo quo vellet, sicut humanitas Christi sanctificabat, tribueret ei talem potestatem: Ergo tribueret ipsi potestatem delegatam instituendi sacramenta.

14. Confirmatur ampliùs: Ut purus homo dicatur posse verè & propriè sacramenta instituere, non requiritur ut illa potestas sit independens ab alio, verè enim homines dicuntur auctores & institutores legum tam Ecclesiasticarum quam Civilium, quas tamen non condunt, nisi per potestatem à Deo dependentem, sed sufficit quod tota institutio & virtus ipsius sacramenti, ab eo dependeat ut à causa ex delegatione & commissione divina agente: Sed potest Deus velle, quod tota institutio & virtus sacramenti dependeat ab homine tanquam à causa secunda, ex delegatione & commissione divina agente, nulla enim in eo apparet implicantia: Ergo potest Deus potestatem ministerialem instituendi sacramenta puro homini communicare.

15. Dico secundò: Potestas excellentiæ quæ fuit in Christo ad instituenda sacramenta, potuit homini puro communicari. Ita Auctores citati pro præcedenti conclusione.

Probatur conclusio ratione fundamentali. Quatuor illa, in quibus notabili secundo diximus potestatem excellentiæ consistere, possunt homini puro communicari: Ergo & talis potestas. Consequentia patet, Antecedens probatur, discutendo per singula. In primis enim Deus potest tantam gratiæ plenitudinem conferre puro homini, ut aliis promereatur gratiam de congruo, imò & de condigno, si constitueretur à Deo caput cæterorum hominum, ut ostendimus in Tractatu de justificatione & merito. Secundò, in nomine ejus possent sacramenta administrari, hoc ipso quod gratia ex merito ipsius conferretur. Tertiò, posset instituere signa præctica & infallibilia gratiæ, ex commissione divina, ut conclusione præcedenti probatum est. Et tandem posset sine sacramentis producere gratiam, quia posset Deus ejus arbitrio relinquere potestatem ad conferendam gratiam actu interno, vel signo sensibili indifferenter: Ergo quatuor illa quæ ad potestatem excellentiæ requiruntur, homini puro communicari possunt. Hanc rationem insinuat S. Thomas hic art. 4. in corp. ubi sic discutit. Christus in sacramentis habuit duplicem potestatem: unam auctoritatis, quæ competit ei secundum quod Deus; & talis potestas nulli creaturæ potuit communicari, sicut nec divina essentia. Aliam potestatem habuit excellentiæ, quæ competit ei secundum quod homo, & talem potestatem potuit ministris communicare, dando scilicet eis tantam gratiæ plenitudinem, ut eorum meritum operaretur ad sacra-

Dist. 2.
art. 7.
concl. 3.

A mentorum effectum, ut ad invocationem nominum ipsorum sanctificarentur sacramenta, & in ipsorum sacramenta instituere, & sine rita sacramentorum, effectum sacramentorum conferre solo imperio, potest enim instrumentum conjunctum, quamvis fuerit fortius, tantò magis virtutem suam instrumentum separato tribuere, sicut manus baculo.

Similia docet Augustinus Tractatu 8. in Joann. ubi inter alia ait: Potuit Jesus Christus, si volu-
erat, potestatem, alicui servo suo, ut daret baptis-
mum tanquam vice suâ, & transferret à se baptis-
mi potestatem, & eam constitueret in servo, & tan-
tam vim daret baptismo translato in servum, quan-
tam vim haberet baptismus datus à Domino, Hæc
B. Luit, idè ut in illo posset baptizatorum à quo stu-
pizatos agnoscerent. Ubi S. Augustinus docet de
facto puros homines solum baptizare per mini-
sterium, de possibili verò potuisse baptizare per
potestatem talem ac tantam, quantam Christus
ut homo habuit, quæ est potestas excellentiæ.

Confirmatur: Potestas excellentiæ in Christo
convenit ipsi, in quantum capiti totius Ecclesiæ:
Sed Deus de potentia ab soluta potuit purum ho-
minem constituere caput totius Ecclesiæ, & ipsæ
gratiam & opera ad justificationem aliorum ho-
minum ordinare: sicut de facto Adamus fuit con-
stitutus caput non solum naturæ, sed etiam mor-
tale, totius humani generis, quantum ad trans-
missionem justitiæ originalis, vel privationis
illius in posteros, ut in Tractatu de peccato,
ostensum est: Ergo potuit Deus potestatem ex-
cellentiæ, quæ fuit in Christo ad instituenda sacra-
menta, puro homini communicare, non tamen
cum ea eminentia & perfectione quæ fuit in Chri-
sto; nam Christus ut homo est instrumentum con-
junctum divinitatis, alii verò ministri, quibus Deus
potestatem excellentiæ communicaret, essent ali-
lius instrumenta separata. Item potestas excellentiæ
in Christo, infinitam dignitatem suæ personæ
connotabat, ratione cujus erat principium meriti
& satisfactionis infiniti valoris, quod puro homi-
ni competere nequit, ut in Tractatu de incarnatione
ostendimus.

§. II.

Solvuntur objectiones.

Obicies primò: Instituere sacramenta
instituere certa & infallibilia signa gratiæ
conferendæ: Sed solus Deus id potest: Ergo &
illud. Major constat, Minorem verò probant Scio-
tus & Gabriel. Primò, quia ille solus potest certum
& infallibile signa gratiæ conferendæ instituere,
qui potest gratiam ipsam conferre: Sed solus
Deus (inquiunt) potest gratiam conferre: Ergo
& infallibilia signa gratiæ conferendæ instituere.
Secundò, cum non possit dari signum certum &
infallibile gratiæ conferendæ, nisi determinata
divina voluntas ad gratiam tali signo posito con-
ferendam, & pura creatura tale signum posset in-
stituere, posset etiam determinare voluntatem
Dei ad gratiam conferendam, quod tamen im-
plicat.

Respondeo negando Minorem, ad cuius prin-
cipalem probationem, distinguo Minorem. Solus
Deus potest conferre gratiam, ut causa principa-
lis, propriâ virtute & auctoritate id præstans, con-
cedo: Ut causa absolute, nego. Pura enim creatura
ut causa instrumentalis & ministerialis, per vir-
tem & auctoritatem à Deo acceptam, id potest.